

Αστέρια, ζώα, δέντρα και φυτά αλλά και βουνά και ποτάμια και κάθε τι που θα μπορούσε να προκαλέσει το ενδιαφέρον, από νωρίς απέκτησαν τους μύθους τους. Όταν πια η μυθοπλασία εξάντλησε ό,τι είχε να πει για τους θεούς και τους μεγάλους ήρωες, ξεπρόβαλε η ενασχόληση με τα πάθη αθανάτων και θνητών και έγινε προσπάθεια να εμπλουτιστούν οι παλιοί μύθοι με νέα στοιχεία ή δημιουργήθηκαν εξ αρχής νέες ιστορίες. Οι «Καταστερισμοί» του Ερατοσθένη γνώρισαν μεγάλη διάδοση γύρω στα 240 π.Χ. Οι κυριότεροι από αυτούς έχουν αναφερθεί στις ιστορίες των προσώπων που αφορούν (Ωρίωνας, Πλειάδες, Ηριγόνη κ.λπ.). Μεγάλη διάδοση γνώρισαν και οι «Μεταμορφώσεις» του Οβίδιου, 250 χρόνια αργότερα. Οι τοπικές παραδόσεις που ο Πausανίας κατέγραψε τον 2^ο μ.Χ. αιώνα, πλούτισαν το μυθολογικό υλικό. Έτσι, μετά την μυθοπλαστική έκρηξη της αρχαϊκής εποχής και την πνευματική ζύμωση του 5^{ου}

αιώνα με τους μύθους να γίνονται το πολύτιμο και αξεπέραστο υλικό για το πλάσιμο της τραγωδίας, η ελληνιστική και ρωμαϊκή εποχή (οι Αλεξανδρινοί χρόνοι) ήταν το κύκνειο άσμα της αρχαιοελληνικής μυθοπλασίας.

Από τις εκατοντάδες αυτές ιστορίες, έχουν επιλεγεί κάποιες χαρακτηριστικές.

ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΙΣ: Ο ιστός της αράχνης

Ο Ίδμονας από τον Κολοφώνα ήταν περίφημος βαφέας και ζούσε στα Ύπαιτα της Λυδίας, μαζί με την κόρη του, Αράχνη, ονομαστή υφάντρα. Η φήμη για την τέχνη της είχε ξεπεράσει τα σύνορα της μικρής της πόλης και είχε απλωθεί σε ολόκληρη την Μ. Ασία. Από παντού, έρχονταν να θαυμάσουν τα υφαντά της. Έλεγαν πως, για να είναι τόσο καλή, σίγουρα είχε δασκάλα της την Αθηνά. Αυτό η Αράχνη το θεωρούσε προσβολή. Κανένας θεός, καμιά θεά δεν της είχε μάθει τίποτα. Κι αν ήθελε η Αθηνά, αυτή, η Αράχνη, την προκαλούσε να διαγωνιστούν ποια από τις δυο υφαίνει καλύτερα.

Στην αρχή, η θεά δεν έδωσε σημασία για τις καυχισιές της νεαρής υφάντρας. Έπειτα, θέλησε να την συνετίσει. Πήρε τη μορφή μιας γριάς και πήγε να την βρει. Άδικα την συμβούλευσε να μην επιζητά να αναμετρηθεί με θεούς. Η Αράχνη, προσβλητικά, της είπε να κρατήσει για τον εαυτό της τις συμβουλές της.

Οργίστηκε η Αθηνά και πήρε την πραγματική της μορφή. Όσοι βρίσκονταν εκεί, γονάτισαν. Η Αράχνη έμεινε όρθια και αγέρωχη. Η θεά δέχτηκε την πρόκληση. Αθηνά και Αράχνη κάθισαν σε ξεχωριστούς αργαλειούς κι άρχισαν να υφαίνουν.

Κεντρικό θέμα του υφαντού της Αθηνάς ήταν η σύγκρουσή της με τον Ποσειδώνα για το σε ποιον θα ανήκε Αθήνα. Υπήρχε κι ένα δεύτερο μοτίβο που παρίστανε την τιμωρία του Αίμου και της Ροδόπης να γίνουν βουνά, επειδή παρίσταναν τους θεούς, αλλά και την τιμωρία θνητών που ανταγωνίστηκαν θεούς. Κλαδιά ελιάς στόλιζαν το υφαντό ένα γύρο. Έστω και την τελευταία στιγμή, η θεά προσπαθούσε να κάνει την νεαρή να συνέλθει. Άδικος κόπος. Όταν η Αθηνά τελείωσε, σηκώθηκε να δει, τι η θνητή υφάντρα είχε υφάνει. Αυτό που είδε την εξόργισε:

Στις εικόνες της, η Αράχνη παρουσίαζε τον Δία κι άλλους θεούς να προσπαθούν να κατακτήσουν θνητές και να μεταμορφώνονται σε ζώα ή πουλιά για να μπορέσουν να πετύχουν τους σκοπούς τους. Ουσιαστικά, η θνητή συνέχισε να περιπαίζει τους θεούς. Ψεγάδι στην δουλειά της δεν υπήρχε. Ήταν το αριστούργημά της. Όμως, η ασέβειά της ξεπερνούσε τα όρια.

Μανιασμένη, η Αθηνά ξέσχισε το υφαντό της Αράχνης. Εκείνη το πήρε κατάκαρδα. Έπιασε ένα σχοινί, το πέρασε από ένα δοκάρι της οροφής και θέλησε να κρεμαστεί.

«Η Αθηνά την μεταμόρφωσε σε αράχνη που πάντα κρέμεται από τον ιστό της και ποτέ δεν σταματά να υφαίνει», παραδίδει ο Οβιδιος.

(τελευταία επεξεργασία, 6 Ιουλίου 2021)